

GOUDEN SNUIFJES, GEDREVEN ZILVER

OFWEL CADEAUTJES VAN HET STAATSBEWIND

DOOR MR. A.S. NOLST TRENITÉ

Het zijn pronkjuwelen, deze twee gouden snuifdozen, geschonken in 1803. Bovenop en aan de zijkanten zijn zij blauw geëmailleerd. Zij zijn liggend ovaal van vorm, 80 mm lang, 60 mm breed en 26 mm hoog. Elke doos weegt 138 gram. Bovenop het deksel zijn in golvende schrijffletters in elkaar vervlochten de hoofdletters B R, in blinkende kleine roosdiamantjes, als het ware gestrooid door een elegante ijsdanseres. Deze twee letters zijn in een staand ovaal omzoomd door een rand van 48 parels. Binnenin het gouden deksel van de ene doos is een tekst gegraveerd: 'de Bat: Rep: aan Pieter Havelaar. 1802'. Het deksel van de andere doos bevat de zelfde tekst behoudens de naam: 'Jan Havelaar'. Want het waren twee broers Pieter en Jan, aan wie de Bataafsche Republiek deze kostbare snuifdozen ten geschenke gaf voor in 1802 bewezen diensten.

Van geheel andere aard is het uitbundige 26-delige tafelservies, een flitsende waterval van zwierig zilver, waarmee de gedreven patriot en financier I.J.A. Gogel werd vereerd.

Daar moet natuurlijk wel wat tegenover hebben gestaan. Geen overheid is gul met cadeautjes, zeker niet in de krappe jaren na 1795. In dat jaar had de 'Bataafsche Revolutie' plaatsgevonden, had de prins van Oranje de wijk moeten nemen naar het buitenland en waren de bestuurstaken in de steden, de provincies en het land overgenomen door de 'Provisionele Representanten van het Volk'.

De Bataafsche Republiek sloot bij het Haags Verdrag van 16 mei 1795 weliswaar een bondgenootschap met Frankrijk, maar moest zich wel verplichten tot brandschattingachtige 'herstelbetalingen' van f 100 miljoen, tot het onderhoud van circa 25000 man Franse troepen die hier te lande werden gelegerd en verder tot betaling van allerhande oorlogsuitgaven waarmee Napoleon voortdurend kwam aanzetten. Tot overmaat van ramp had de blokkade van het continent door Engeland, waarmee Frankrijk sinds 1793 in oorlog was, onze handel over zee vrijwel lamgelegd.

Onze staatsfinanciën verkeerden daardoor in een deplorabele